

ANITA ABRAHAMS

en

DIE STAAT

Saaknommer  
96/85  
mp

IN DIE HOOGGEREGSHOF VAN SUID-AFRIKA

(APPÉLAFDELING)

In die saak tussen:

ANITA ABRAHAMS

Appellant

en

DIE STAAT

Respondent

CORAM: HOEXTER, BOTHA et GROSSKOPF, ARR.

VERHOOR: 7 November 1985

GELEWER: 26 November 1985

UITSpraak

HOEXTER, AR . . . .  
2.

HOEXTER, AR,

Dit is 'n appèl teen 'n vonnis in 'n  
strafsaak.

In die streekhof te Johannesburg was die appellante een  
van drie mede-beskuldigdes wat op 'n aanklag van  
diefstal

van R70 400, op 26 April 1983 gepleeg, tereggestaan  
het.

Ten tye van die verhoor was die appellante 22 jaar oud  
en

die moeder van 'n jong kind. Haar twee mede-

beskuldigdes was

manspersone, Swartz en Lekoma, wat onderskeidelik 20  
jaar

en 34 jaar oud was. By die verhoor het al drie

beskuldig=

des skuldig gepleit en elkeen is soos aangekla skuldig

bevind. Die verhoorhof het die appellante 'n vonnis van

ses jaar gevangenisstraf opgelê. Swartz en Lekoma is

tot

vyf en sewe jaar gevangenisstraf respektiewelik

gevonnis.

Teen voormelde vonnisse het die drie beskuldigdes

sonder

welslae na die Transvaalse Provinsiale Afdeling ge-

appelleer.

As gevolg van 'n versoekskrif wat sy aan die HOOFREGTER

gerig het, het hierdie Afdeling verlof om teen haar

vonnis

te .....

te appelleer aan die appellante verleen.

Die wesenlike feite is die volgende. Na haar skoolopleiding wou die appellante haar as maatskaplike werkster bekwaam en het sy twee jaar aan die Universiteit van Wes-Kaapland studeer. Weens geldnood enersyds en haar swangerskap andersyds het sy haar studies gestaak en in Johannesburg werk gekry. Daar bestaan 'n verhouding tussen die appellante en Swartz, en laasgenoemde is die vader van haar kleuter. Die appellante en haar kind en Swartz het by Swartz se moeder in Johannesburg ingewoon, alwaar Lekoma en sy gesin ook loseerders was. Die appellante het by die Norwoordtak van 'n bank as teller gewerk. Na die betrokke

tak sal geriefshalwe as "die bank" verwys word. Swartz  
is

'n elektrisiën en Lekoma is 'n sweiser. Aan huis van  
Swartz

se moeder het die drie beskuldigdes saamgekonkel om,  
deur

die skyn van 'n bankroof te wek, geld van die bank te  
steel.

Die plan was dat Lekoma en die appellante die  
sleutelrolle

sou .....

4.

sou vertolk. Lekoma sou met 'n tas na die appellante  
se

toonbank by die bank gaan waar hy as kamtige bankrower  
'n

briefie met die onheilspellende woorde -

"Beware or I shoot, hand over all paper  
money"

aan die appellante sou voorlê, waarop sy dan banknote  
aan

Lekoma sou oorhandig. Lekoma sou die geld in die tas  
plaas

en vinnig spore maak met die buit wat die drie  
beskuldigdes

daarna gelykop sou deel.

Uitvoering van die plan het egter  
skeefgeloop.

Soos afgespreek het Lekoma sy opwagting by die  
appellante

se toonbank gemaak, en is die briefie bevattende die  
dreigement en die banknote verwissel. Lekoma het die  
bank

met die gesteelde geld in die tas verlaat en, om die  
bank

se verlies te verklaar, is die appellante in aller yl  
met

die briefie na die bankbestuurderes. Die appellante se

relaas is nie sonder meer aanvaar nie. Die petalje by

die ....

5  
.

'die toonbank het hom afgespeel ten aanskoue van 'n man wat agter Lekoma gestaan het om sy beurt by die appellante se toonbank af te wag. Vir hierdie waarnemer van die gesimuleerde roof was die appellante se toneelspelery onoortuigend;

en hy het sy bedenkinge gelug. By aankoms van die polisie het die appellante aanvanklik met haar storie van die bankrower volhard, maar kort daarna het sy besin en alles bely. Die polisie het snel toegeslaan en Lekoma het hulle geneem na die plek waar hy die tas met die gesteelde geld versteek het. In die verbygaan noem ek dat die getuienis van die ondersoekbeampte 'n suggestie bevat dat die geld in die tas toe R6 413 minder was as R70 400, maar geen toelaat=

bare getuienis met betrekking tot die presiese bedrag geld in die tas gevind, is aangevoer nie. Dit is verder

gemeensaak dat indien daar enige tekort was die appellante nie die verwyt daarvan gemaak kan word nie.

Na .....

6.

Na skuldigbevinding het elkeen van die drie beskuldigdes ter strafversagting getuig. Volgens die appellante en Swartz het die gedagte om die bank te besteel by Lekoma ontstaan. Omdat die appellante en Swartz huiwerig was, aldus hul getuienis, het Lekoma hulle na 'n waarsêer geneem. Laasgenoemde het aangedui dat die voorgestelde 'onderneming veel beloop as gevolg waarvan die beskuldigdes besluit het om daarmee aan te gaan. In sy getuienis het Lekoma toegegee dat die waarsêer geraadpleeg is maar hy het volgehou dat die hele idee van die diefstal van die appellante afkomstig was.

Rakende hierdie botsende bewerings was dit vir die verhoorhof nie moontlik om uitsluitel te gee oor die vraag wie die werklike aanvoerder van die misdaad was nie.



By vonnisoorweging het die streeklanddros genoem dat geeneen van die drie beskuldigdes in die getuiebank n swak figuur geslaan het nie, en daarby gevoeg dat 'n beoordeling van die  
waarskynlikhede .....

8.

hom toevertrou is nie redelik uitgeoefen het nie.

Dat die appellante die verwyt van 'n ernstige

misdad dra en dat sy swaar gestraf moet word, val nie te

betwyfel nie. Eweneens is die omvang van haar vergryp sodanig dat gevangenisstraf as die enigste gepaste straf

beskou moet word. Daarenteen moet as 'n gemeenplaas aanvaar

word dat in die geval van 'n eerste oortreder die hof sover

moontlik 'n straf sal nastreef wat die veroordeelde nie verpletter nie; en wat eerder sal dien as 'n aansporing

om 'n tweede botsing met die gereg te vermy. In die onderhawige geval gaan dit om h eerste oortreder wat betreklik jonk is en 'n persoon wat verder - haar redelike

opvoedingspeil ten spyt - ietwat naïef en onvolwasse is.

Daarvan getuig haar liggelowige aanvaarding van die dolos=

gooier se strelende voorspellings. Verder moet ter versagting in die weegskaal gewerp word die belangrike faktor dat die appellante die moeder is van 'n jong kind wat

as .....

9.

as gevolg van die strafsak nou die versorging van albei sy ouers moet ontbeer. In hierdie hele situasie, so meen ek, was die verhoorhof daartoe geroepe om die wenslikheid van voorwaardelike opskorting van 'n gedeelte van die appellante se gevangenisstraf noukeurig te oorweeg. Met inagneming van al die omstandighede van die geval sou, na my beskeie

oordeel,voorwaardelike opskorting van die helfte van die termyn van ses jaar gevangenisstraf 'n billike en gepaste vonnis wees. Tussen die gewraakte vonnis en dié wat hierdie Hof as verhoorhof sou opgelê het, bestaan daar bygevolg 'n steurende ongelykheid. Dit bring mee dat hierdie Hof regtens verplig is om met die opgelegde vonnis in te gryp.

Die appèl slaag. Die vonnis deur die verhoorhoof opgelê word gewysig om soos volg te lees:-

"Gevangenisstraf .....  
10.

"Gevangenisstraf vir ses jaar waarvan drie jaar vir 'n tydperk van vyf jaar opgeskort word op voorwaarde dat sy nie skuldig bevind word nie aan bedrog of diefstal, of aan 'n misdaad waarvan 'n skuldigbevinding op 'n aanklag van diefstal geoorloof is, en ten opsigte waarvan onopgeskorte gevangenis= straf as vonnis opgelê word, binne die tydperk van opskorting gepleeg."

G G HOEXTER, AR

BOTHA, AR )

GROSSKOPF, AR ) Stem saam